

Predikoinspiration till Världsflyktingdagen

Kortare andakter från Christian Mølks bok Främlingsvänlig,
tänkta att vara till hjälp och inspiration till predikan på
gudstjänsten i anslutning till Världsflyktingdagen den 20 juni.

Innehåll

1. Skapad till migrant.....	1
2. Ska jag hålla reda på min bror?	1
3. Så att vi inte sprids ut.....	2
4. Gud älskar främlingen.....	3
5. Främlingen Abraham.....	3
6. Främlingen Josef.....	4
7. Hebréerna.....	4
8. Främlingen Mose.....	5
9. Älska främlingen som dig själv.....	6
10. Främlingen Rut.....	7
11. Elia och änkan.....	7
12. Främlingarna utanför Israel.....	8
13. Främlingen David.....	9
14. Öppna din mun för den stumme	9
15. Sök din nya stads bästa.....	10
16. Främlingen Jesus	11
17. Älska din broder.....	11
18. Älska din nästa.....	12
19. Skiljemuren	12
20. Främlingsvänlig.....	13

1. Skapad till migrant

Efter att Gud skapat Adam och Eva till sin avbild så fortsätter han med att välsigna hela mänskligheten och ge oss ett trefaldigt uppdrag:

“Och Gud välsignade dem och sade till dem: ”Var fruktsamma och föröka er, uppfyll jorden och lägg den under er. Råd över havets fiskar, himlens fåglar och alla djur som rör sig på jorden.””
(1 Mos 1:28)

Det första välsignade uppdraget är ”var fruktsamma”. För att mänskligheten ska bli fler måste naturligtvis Adam och Eva föröka sig och få barn.

Det andra välsignade uppdraget är ”uppfyll jorden”, dvs. att migrera. Gud vill att Adam och Eva, och i förlängningen hela mänskligheten, vandrar, flyttar, upptäcker nytt och sprider ut sig över jorden. På samma sätt som Guds härlighet och närvaro uppfyller hela jorden, så vill Gud att även människan migrerar och uppfyller hela jorden med sin närvaro. Gud vill inte att mänskligheten stannar på samma plats och stänger in sig innanför murar och gränser.

Det tredje välsignade uppdraget är ”råd över jorden”, dvs. att vara Guds representanter på jorden och ta hand om Guds skapelse. Även djuren är skapade av Gud, men i och med att människan är skapad till Guds avbild skiljer sig människan från djuren och blir som Guds medregenter på jorden.

Alla dessa tre uppdrag hänger ihop. För att kunna råda över hela jorden behöver människan migrera. För att kunna uppfylla hela jorden behöver människan föröka sig. Att migrera är alltså direkt kopplat till det gudomliga uppdraget att råda över skapelsen, och en av aspekterna av vad det innebär att vara en människa skapad till Guds avbild.

På samma sätt som sexuell reproduktion och människans härskande över jorden är gudomliga gåvor och uppdrag som Gud välsignar, så är även migration en gudomlig gåva och ett uppdrag som Gud välsignar. Genom att uppfylla alla dessa tre uppdrag blir människan Guds representanter på jorden och deltar i Guds fortsatta skapande av en vacker värld.

2. Ska jag hålla reda på min bror?

Kains berättelse är en viktig del av Syndafallet som ibland glöms bort. Om Adam och Evas synd var en synd mot Gud, de lyssnade inte på Guds ord och fick som en konsekvens lämna lustgården, så var Kains synd en synd mot medmänniskan, han slog ihjäl sin broder, och fick som en konsekvens lämna åkerjorden.

Gud skapade oss nämligen inte bara till ’människor’, utan också till ’medmänniskor’. ”Det är inte bra för människan att vara ensam”, sa Gud om den ensamme Adam. ”Var har du din bror?” sa Gud till Kain.

Att människan mår bättre i gemenskap och att vi behöver ta hand om varandra är något fundamentalt mänskligt ända sen skapelsen.

Men Kain gjorde sin broder till en främling och begick den Andra synden; Främlingsfientlighet.

“Kain talade med sin bror Abel, och medan de var ute på marken överföll Kain sin bror och dödade honom. Och HERREN sade till Kain: ”Var är din bror Abel?” Han svarade: ”Jag vet inte. Ska jag hålla reda på min bror?”” (1 Mos 4:8–9)

Kains svar avslöjar en världslig människas egoism och ointresse för sina medmänniskor. Ordagrant står det ”Är jag min brors ”shamar”?”

”Shamar” är ett fantastiskt hebreiskt ord som kan översättas till ”ta hand om”, ”hålla”, ”observera”, ”noggrann”, ”bevara”, ”vakta”, ”vaktare”. Ordet används bland annat när Gud uppmanar Adam att ”bevara” och ”ta hand om” Edens lustgård. Eller när Gud befäller Abraham att ”hålla” förbundet och ”hålla” sig till Herrens väg. Gud ger patriarken Jakob ett löfte om att ”bevara” honom vart än han går, och Jakob ger i sin tur ett löfte till Gud att om Gud är Jakobs ”shamar”, då ska Herren vara Jakobs Gud.

Så ja, underförstått så ska Kain vara sin brors ”shamar”. Gud vill att vi människor ”tar hand om” varandra. Att vi bevarar varandra, bryr oss om, vaktar mot farligheter och beskyddar varandra. Att vi är varandras ”medmänniskor” helt enkelt. Gud förväntar sig det av oss.

3. Så att vi inte sprids ut

Efter att Adam och Eva förskjutits från lustgården och Kain från åkerjorden, så börjar mänskligheten så småningom att uppfylla Guds uppdrag att migrera och sprida ut sig över jorden. Men när de kommer till Shinars land tar det stopp. I ett märkligt och fåfängt försök att undvika att lyda Guds befallning om att ”uppfylla jorden” försöker mänskligheten att mura in sig själva i en stad och bygga ett högt torn som når ända upp till himlen. På liknande sätt som Adam och Eva syndade mot Gud och Kain mot sin broder, så syndar dessa människor mot Gud genom att försöka göra sig själva till Gud och mot sina medmänniskor genom att bygga murar och stänga dem andra ute.

Gud kliver ner, tittar på det lilla tornet, och ”förbistrar” sen människornas språk i syfte att förhindra dem från att stänga in sig själva bakom murar och i syfte att förmå dem att fortsätta migrera och sprida ut sig över jorden.

“Den fick namnet Babel, eftersom Herren där förbistrade hela jordens språk, och därifrån spred han ut dem över hela jorden.” (1 Mos 11:9)

Babels ofärdiga torn och språkförbistringen blir en ständig påminnelse om människans högmod gentemot sin Gud, ett gudomligt straff som kommer att få sin upplösning först på pingstdagen. På samma sätt som Gud vid skapelsens början spred ut människan genom att vid Babels torn ge dem nya språk, så sänder Gud vid den nya skapelsens början ut lärjungarna genom att på pingstdagen ge

dem nya språk. Men om språkförbistringen i Babel ledde till att människorna splittrades till olika folk, så leder språkmiraklet på pingstdagen till dess motsats, nämligen att olika folk förenas i en ny gemenskap.

4. Gud älskar främlingen

“Han skaffar den faderlöse och änkan rätt, han älskar främlingen och ger honom mat och kläder.”
(5 Mos 10:18)

På många språk är orden ”främling”, ”gäst” och ”fiende” samma ord. Det hebreiska ord som vi oftast översätter till ”främling” är ”ger”, som också kan översättas till “flykting”, ”invandrare”, ”gäst”, ”nykomling” eller ”utlänning”, beroende på orsaken till att man är på resande fot. Har man flytt krig är man en flykting, är man handelsresande är man en främling och är man en god vän på besök är man en gäst.

På Bibelns tid var gästfrihet inte bara en uppskattad egenskap hos vissa godhjärtade människor utan en etablerad uppförandekod som bokstavigt talat kunde avgöra liv eller död för både värden och gästen. På grund av det varma och stränga klimatet i Mellanöstern var de flesta permanenta eller temporära bosättningar placerade nära vattenkällor. Utan tillgång till dessa skulle människor ute på vandring riskera dö. Dessutom, pga. risken för rövare, så behövde resande skydd när de kom till nya bosättningar.

När en främling kom på besök var det fortfarande oklart för både den infödde och främlingen huruvida man skulle betrakta varandra som vän eller fiende. Eftersom den infödde generellt är den starka parten åligger på honom att sträcka ut en hand och erbjuda främlingen gästfrihet. När främlingen accepterar gästfriheten övergår han från potentiell fiende till skyddad gäst. Hemligheten i att skapa fred ligger alltså i att i stället för att bygga upp en mur mellan sig själv och sin fiende, sträcka ut en hand och erbjuda gästfrihet. Det är i själva erbjudandet av gästfrihet som övergången från potentiell fiende till skyddad gäst, från främling till medmänniska, äger rum.

5. Främlingen Abraham

När Gud kallar Abraham ger han honom ett löfte om ett nytt land som han ska få i arv. Men i det löftet ligger att Abraham måste lämna sitt hemland och leva som en främling i löfteslandet. På så sätt kan man säga att Guds folk föds som främlingar.

“I tron lydde Abraham när han blev kallad att dra ut till ett land som han skulle få i arv, och han gav sig i väg utan att veta vart han skulle komma. I tron levde han i löfteslandet som i ett främmande land. Han bodde i tält med Isak och Jakob som var medarvingar till samma löfte, för han väntade på staden med de fasta grundvalarna vars byggmästare och skapare är Gud.” (Heb 11:8–10)

På samma sätt som Abraham längtade efter löfteslandet längtar vi troende idag efter himlen. På samma sätt som Abraham fick leva som en främling i Kanaans land, får vi leva som främlingar i

världen. Även om Abraham levde i Kanaans land, så blev han aldrig en kanaané. På samma sätt som Abraham levde som en Gudsman sida vid sida med avgudadyrkande hedningar, så ska också vi leva heligt trots att vi befinner oss i en fallen och syndig värld. På samma sätt som löftet så småningom uppfylldes och Israel fick sitt löftesland, så kommer Guds löfte till oss uppfyllas när Gud etablerar sitt Himmelrike fullt ut. På samma sätt som Abraham vandrade omkring i löfteslandet och fick smaka på landets goda långt innan löftet till fullo hade uppfyllts, så kan även vi idag få smaka på Guds rikes goda gåvor långt innan Himmelriket till fullo har etablerats.

Fram till dess är vi kristna främlingar i världen med en brådskande mission att bjuda in så många som möjligt till den himmelska festmåltiden i Guds rike.

6. Främlingen Josef

Innan Guds folk fick sitt eget land Israel, så präglades mycket av patriarkernas liv av främlingskap och flykt. Abraham lever som en främling i Kanaans land, men tvingas lämna när det blir brist på mat. Han blir på så sätt en form av ekonomisk migrant:

“Men det blev svält i landet, och Abram flyttade ner till Egypten för att bo där som främling, eftersom svälten var svår i landet.” (1 Mos 12:10)

Abrahams barnbarn Jakob och hans familj etablerar sig i Kanaan och börjar se det som sitt eget land. Men så småningom drabbas världen av en global hungersnöd. Jakobs son Josef, som blivit en mäktig ledare i Egypten, välkomnar sin släkt och andra drabbade klimatflyktingar från andra länder till Egypten och förser dem med mat.

Men innan Jakob beger sig till Egypten talar Gud till honom i en syn om natten:

“Då sade han: ”Jag är Gud, din fars Gud. Var inte rädd för att resa till Egypten, för jag ska där göra dig till ett stort folk. Jag ska själv följa med dig till Egypten och jag ska också föra dig tillbaka därifrån. Och Josefs hand ska sluta dina ögon.”” (1 Mos 46:3–4)

I tider av nöd är Gud med sitt folk, han till och med ”följer med” på deras migration, och lovar att föra dem tillbaka när tiden är inne. Gud ordnar så att Egypten bjuder in Israel som en välkommen gäst i sitt land. Väl där välsignar Gud sitt folk så att de kan bli ledare och bygga upp sitt nya land samt ge bistånd till sitt gamla.

7. Hebréerna

Efter att Jakob och hela hans familj bosatt sig i Egypten förökar sig israeliterna och blir mycket talrika. Men när en ny kung framträder i Egypten omvandlar han israeliterna från välkomna gäster till främlingar och slavar.

Israeliterna som bodde i Egypten kallades för ”hebréer” av egyptierna. Begreppet tros härstamma

från israeliternas stamfader Abrahams ättling Eber. Namnet "Eber" betyder ungefär "på andra sidan" och kommer från det hebreiska ordet "abar", som betyder "att passera" eller "att korsa", dvs. att gå från en plats till en annan. Med tanke på att Abraham lämnade sitt hemland, korsade floden Euftrat och kom till Kanaans land, så är han och hans ättlingar hebréer i bemärkelsen att de kom "från andra sidan floden". Att Mose ledde israeliterna att korsa Röda havet när de flydde från egyptierna och att Josua ledde Israel över floden Jordan gör ju inte denna koppling till ordet hebréer mindre passande.

I Bibeln används begreppet "hebré" framför allt i samband med att skilja på infödda och främlingar, exempelvis när egyptierna beskriver israeliterna, eller när israeliterna beskriver sig själva som främlingar i motsats till egyptierna. I Gamla testamentet slutar man använda ordet hebré (bortsett från att Israels språk kallas "hebreiska") efter att israeliterna etablerat sig i sitt nya land och David har blivit kung. I Nya testamentet används begreppet framför allt för att skilja på infödda hebreisktalande judar och utlandsfödda grekisktalande judar.

Det verkar som att ju mer Gud välsignade israeliterna, desto mer avundsjuka och misstänksamma blev egyptierna. De började se israeliterna som ett hot och kallade dem för "hebreer" i bemärkelsen "främlingarna från andra sidan floden". Egyptierna undvek att beblanda sig med israeliter och ansåg det "avskräckande" att ens äta tillsammans med dem.

Därför är det kanske ingen slump att ett av de finaste bibelord vi har om att visa främlingsvänlighet återfinns i just Brevet till Hebréerna:

"Glöm inte att visa gästfrihet [främlingsvänlighet], för genom gästfrihet har några fått änglar till gäster utan att veta om det." (Heb 13:2)

8. Främlingen Mose

Mose börjar sitt liv som en hebré, växer upp som en egyptisk prins, blir en flykting i Midjan, välkomnas som gäst av Jetro, men ser på sig själv som en främling. Så pass mycket att han till och med gav sin förstfödde son namnet "Gershom":

"Hon födde en son och Mose gav honom namnet Gershom, "för", sade han, "jag har blivit en främling i ett främmande land." (2 Mos 2:22)

Mose blir så småningom sänd av Gud tillbaka till det palats han flytt ifrån. Mose måste konfrontera en farao som vill döda honom och förslava hans folk. Mose tvekar först, men går när han får sin broder med sig.

Men den Mose som återvänder till det palats han vuxit upp i är en förändrad man. Vad gjorde det med Mose att han fick fly från palatset och leva som en främling i ett annat land? Vad gjorde det med honom att behöva lämna det välbeställda livet, en utstakad framtid och oändliga resurser, och i stället leva som fattig fåraherde i ett främmande land?

En sak vi kan se i Moses liv är att han var en ledare både före och efter flykten, men att någonting förändrades när han var tvungen att fly. Före flykten var han en hög representant för överheten, utsänd av sig själv och agerade i egen sak. Efter flykten var han en representant för folket, utsänd av Gud och agerade utifrån Guds ord.

Före flykten fick han vid det egyptiska hovet den bästa akademiska ledarskapsutbildningen av de bästa lärarna den dåtida världen hade att erbjuda. Efter flykten lärde han sig ledarskap ute i öknen av fåren som gick och letade efter vatten och gräs i Midjans land. I stället för att leda och befalla uppifrån som en statlig auktoritet, blev Mose den som stod på de förtrycktas sida och höjde sin röst för de som inte hade något att säga till om i det egyptiska samhället. I och med flykten gick Mose från att vara en världslig ledare för egyptierna till att bli en andlig ledare för Guds folk.

9. Älska främlingen som dig själv

Efter att Gud räddat Israel ut ur Egypten slår de läger i öknen vid Sinai berg. Mose går upp på berget och får ta emot de bud som Gud vill att Israel ska leva efter. Ett fundament i Israels relation med Gud är hur de enligt Mose lag ska förhålla sig till ”främlingar”. Om Israel håller förbundet så kommer Gud att låta Israel inta Kanaans land och sen välsigna dem i överflöd inne i sitt nya hemland. Men om Israel tvärtom bryter mot förbundet, så kommer Gud att förbanna Israel genom att köra ut dem från Kanaans land.

Så när Gud ingår förbund med Israel så instruerar han dem att inte bara älska Gud, utan även främlingen:

“När en främling bor hos er i ert land, ska ni inte förtrycka honom. Främlingen som bor ibland er ska räknas som infödd hos er. Du ska älska honom som dig själv. Ni har ju själva varit främlingar i Egyptens land. Jag är Herren er Gud.” (3 Mos 19:33–34)

Sammantaget kan man säga att Gud genom Mose lag instruerar Israel att välkomna främlingar, flyktingar och invandrare till sitt land som gäster, bidra ekonomiskt till dem av sitt överflöd, inkludera och integrera dem in i det religiösa livet och samhället genom att ge dem både skyldigheter och rättigheter samt behandla dem som sig själva:

Om Israel behandlade främlingar på ovan sätt så skulle Gud i sin tur välsigna Israel. Men om Guds folk mot all förmodan skulle bryta mot förbundet genom att behandla sina medmänniskor illa, då varnar Gud dem för att han då kommer att ställa sig på de svaga och utsattas sida och lyssna på deras rop på hjälp:

“En främling ska du inte förödmjuka eller förtrycka. Ni har ju själva varit främlingar i Egyptens land. Änkor och faderlösa ska ni inte behandla illa. Om ni behandlar dem illa, ska jag sannerligen höra deras rop när de ropar till mig.” (2 Mos 22:21–23)

10. Främlingen Rut

På grund av en hungersnöd lämnar israeliten Elimelek och hans fru Noomi sitt hemland Israel med sina två barn och beger sig till grannlandet Moab för att leva där som en form av klimatflyktingar. I Moab dör Elimelek och lämnar Noomi ensam med sina två söner som gifter sig med varsin moabitisk fru; Orpa och Rut. Efter ytterligare en tid dör även Noomis två söner och hon blir ensam kvar med sina sonhustrur. Detta var en väldigt besvärlig situation för Noomi eftersom en ensam kvinna utan vare sig man eller söner på Bibelns tid inte hade möjlighet att försörja sig. Noomi bestämmer sig då för att återvända till sitt hemland Israel och vill att Orpa och Rut stannar kvar i Moab där de kan gifta om sig. Orpa stannar kvar i Moab men Rut vägrar lämna Noomi och säger:

”Men Rut svarade: ”Tvinga mig inte att lämna dig och vända tillbaka från dig. För dit du går, går också jag, och där du stannar, stannar jag. Ditt folk är mitt folk och din Gud är min Gud.” (Rut 1:16)

Genom att välja Gud och hans folk, så går Rut från att vara en moabitisk främling till att bli en medborgare i Guds rike, åtminstone andligt sett. Till en början betraktas nämligen Rut fortfarande som en främling i Israel. Men som främling har hon enligt Mose lag rätt att få plocka överblivet ax från israelitiska åkrar. Det ingick i Guds förbund att israeliterna skulle lämna en del av sin skörd till främlingarna, och om de gjorde det skulle Israel i sin tur bli välsignade av Gud.

Genom att infödda israeliter var generösa med sitt överflöd fick utländska främlingar en möjlighet att överleva i landet. Rut, som var en utlänning i ett främmande land, verkar ha bestämt sig för att varken fastna i utanförskap eller bidragsberoende utan aktivt försöka bli en del av sitt nya land och skapa sig ett nytt och bättre liv. När Rut nyttjar rätten för främlingar att få plocka överblivet ax så träffar hon Boas, som var av Elimeleks släkt. Så småningom gifter de sig och Rut blir stammoder till såväl kung David som till Jesus Kristus.

11. Elia och änkan

Under en tid av israelitiskt avfall dyker plötsligt profeten Elia upp från ingenstans. Elia profeterar att det ska komma en svår torka över Israel och tvingas på grund av det fly för sitt liv. Gud sänder Elia till bäcken Kerit för att gömma honom där ett tag. Vid bäcken Kerit får profeten Elia lära sig att lita på Gud för sin försörjning. Sen, i precis rätt tid, när det var dags för Elia att gå vidare, talade Gud till Elia om att bege sig till en icke-judisk änka i Sidon, ett område som låg norr om Israel i dagens Libanon.

“Då kom Herrens ord till Elia. Han sade: Bryt upp och gå till Sarefat, som hör till Sidon, och stanna där. Se, jag har befallt en änka där att ge dig mat.” (1 Kung 17:8–9)

Änkor hade det oerhört tufft på Bibelns tid. Med barn att försörja och ta hand om men utan en man som jobbar och tjänar pengar blev livet extremt svårt. Lägg därtill att det rådde torka så förstår de flesta att denna änka inte ens hade möjlighet att ge mat till sin egen son, än mindre till Elia.

Men Gud, som såg hennes hjärta, visste att hon måhända inte hade någonting att erbjuda, men att hon var villig att tjäna Gud om han bara gjorde det möjligt. Gud välsignar änkan genom att när profeten Elia bor hos henne så förser Gud henne mirakulöst med mjöl och olja till att baka bröd.

Av profeten Elia lär vi oss att Gud är med oss och förser med det vi behöver när vi flyr för våra liv, när vi lämnar vårt hemland, när det råder torka och hungersnöd. Vi lär oss också att när Israel bryter förbundet med Gud som mest, när de förtrycker främlingen, den faderlöse och änkan, så är det i stället en främmande änka med en faderlös pojke som tar hand om Guds profet.

12. Främlingarna utanför Israel

Gud gav inte bara Israel instruktioner om hur de skulle behandla främlingar inom Israels gränser, dvs. ”integration”, utan även hur de skulle förhålla sig till främmande folk utanför Israels gränser, dvs ”mission”.

Allt började med att Gud utvalde Abraham för att välsigna jordens alla folk genom honom. Som en fortsättning på denna välsignelse utvalde Gud Israel, som genom Mose lag fick lära känna Gud och hans vilja. Men Guds tanke var aldrig att bara Israel skulle lära känna Gud, utan att Israel skulle fungera som ett ”prästerskap” åt resten av världen.

Om Israel levde enligt Guds vilja så var tanken att det skulle skapa en nyfikenhet hos de omkringliggande hednafolken och leda till att de också ville lära känna Gud. I en hednisk omvärld skulle den judiska tron fungera som ett ljus i mörkret för de hedniska folken runtomkring.

Vid det första templets invigning ber därför kung Salomo att Gud ska lyssna inte bara på det judiska folkets böner, utan ”även om en främling som inte tillhör ditt folk Israel” kommer till Jerusalem och ber i templet, så att ”alla folk på jorden” lär känna Guds namn. Som ett svar på Salomos bön profeterar Jesaja och Sakarja om en framtid då ”alla hednafolk” kommer att strömma till Jerusalem för att möta Israels Gud och att Jerusalems tempel ska kallas ett ”börens hus för alla folk”:

“De främlingar som sluter sig till Herren och vill tjäna honom och älska Herrens namn och vara hans tjänare, alla som tar vara på sabbaten och inte ohelgar den, som håller fast vid mitt förbund, dem ska jag föra till mitt heliga berg och ge dem glädje i mitt bönehus. Deras brännoffer och slaktoffer ska tas emot på mitt altare, för mitt hus ska kallas ett börens hus för alla folk.”

(Jes 56:6–7)

Även om Gud har valt ut Israel som sitt älskade egendomsfolk, så innebär inte det att Gud inte älskar de andra folken, utan tvärtom att han vill använda Israel som ”ett ljus för hednafolken” och sträcka ut sin frälsning till alla folk ”ända till jordens yttersta gräns”. Genom att välja ut Jerusalem som den plats där Gud uppenbarar sig och omvandla israeliterna till ”ett rike av präster och ett heligt folk”, så att de andra folken kunde lära känna Gud.

13. Främlingen David

En av Bibelns stora hjältar, kung David, behövde vid flera tillfällen fly och det finns en hel del intressanta lärdomar från dessa händelser:

“David begav sig därifrån och flydde bort till Adullams grotta.” (1 Sam 22:1)

David hade nyligen blivit smord till Israels framtida kung, dödat Goliat, blivit befälhavare i Israels armé, besegrat filistéerna, gift sig med kungens dotter och slutit förbund med kungens son Jonatan. Framtiden såg onekligen bra ut! Men i takt med Davids framgångar blev kung Saul alltmer avundsjuk på David och ville döda honom. David gick från att vara en hyllad hjälte till att hastigt behöva fly för sitt liv och gömma sig i en grotta.

Ordet ”Adullam” betyder ”tillflykt”. Kanske har David hittat dessa grottor när han vallat får som ung pojke, och tänkt att han skulle kunna gömma sig där om han hamnar i fara någon gång. Nu kommer dessa grottor väl till pass!

När David gömde sig i Adullams grotta skrev han bland annat Psalm 142, något som ger oss en gripande inblick i vad det innebär att vara en flykting:

“En vishetspsalm av David. En bön när han var i grottan. “Jag ropar till dig, Herre, jag säger: Du är min tillflykt, min lott i de levandes land.” (Ps 142:1, 6)

När David befann sig i en livsfarlig och mycket utsatt situation så inleder han sin bön med att ropa till Herren. David öppnar sitt hjärta för Herren och berättar om alla sina bekymmer, att hans fiender förföljer honom och att det inte längre finns någon tillflykt för honom någonstans, men att han litar på att Gud är hans tillflykt. Till sist ber David Gud befria honom från hans fiender.

Det finns mycket att lära av Davids bön i en svår situation. När du och jag omringas av fiender och måste fly eller dra oss undan, vart går vi då? Vi kan lära av David att vi kan ”gömma” oss hos Herren och be om hans hjälp och befrielse. Som svar på bön sänder Gud Davids familj och andra människor i trångmål till honom och utvecklar David till att bli en ledare.

14. Öppna din mun för den stumme

Centralt placerat i Bibeln finner vi ett viktigt Guds ord till ledare:

“Öppna din mun för den stumme och försvara alla värnlösa. Öppna din mun och döm rättfärdigt, skaffa den betryckte och fattige rätt.” (Ords 31:8–9)

Dessa visdomsord uppmanar personer i ledande ställning att offentligt uttala sig till stöd för socialt utsatta människor som inte har möjlighet att själva tala för sig.

En viktig uppgift för oss kristna är alltså att ge röst åt de som inte har någon röst, både i samhället

och i församlingen. Att tala för de som ingen vill lyssna på. Att uppmärksamma de som samhället blundar för.

Detta är inte något som bara aktivister och anhöriga ska hålla på med. Den här texten är riktad direkt till kungen i Israel. Att höja sin röst för de svaga i samhället är en uppgift som tilldelats ledarna.

Den som riskerar utvisning, den som inte har rösträtt, den som är sjuk, den som inte har kontakter, den personen har ingen chans i vårt samhälle. Men som kristna har vi ett ansvar att ta oss an den personens sak och göra kampen till vår egen.

Vad hjälper det om du bara ber för en medmänniska utan att också bli det bönesvar du ber om? När vi kombinerar bön med heligt arbete, då hjälper det inte bara vår medmänniska, det förvandlar också oss till en mer rättfärdig människa och skapar den kärlekens gemenskap som Guds rike bygger på.

15. Sök din nya stads bästa

Om mycket av Bibelns texter handlar om hur Guds folk ska behandla främlingar som kommer till Israel, så finns det också lärrika texter om hur Guds folk själva ska bete sig vid en eventuell flykt. Bland annat beroende på att israeliterna behandlade främlingar illa så sänder Gud dem i exil till fiendefolket i Babylon. Väl där uppmanar Gud Israel att fortsätta tro på Gud, lita på hans omsorg, fortsätta leva och arbeta för en god framtid i sitt nya samhälle. Gud uppmanar Israel att älska sina fiender och bli till välsignelse för det nya land de befinner sig i:

“Och sök den stads bästa dit jag har fört er i fångenskap och be för den till Herren. När det går väl för den, går det också väl för er.” (Jer 29:7)

En intressant detalj som inte framkommer i den svenska översättningen av Bibeln, är att där det i Jeremia 29:7 står ”bästa” och ”väl” står det på hebreiska ”shalom”.

Shalom är ett fantastiskt hebreiskt ord som kan översättas till både ”fred” och ”frid” på svenska. På svenska innebär ”fred” motsatsen till ”krig”. Men den bibliska betydelsen av shalom innebär inte bara avsaknad av fiendskap utan även ett positivt tillstånd av välgång och välfärd.

Så när Gud uppmanar judarna att söka shalom med babylonierna så vill han att judarna ska avstå från fiendligheter mot babylonierna och aktivt arbeta för fred och välgång. Ett tillstånd av fred mellan judar och babylonier kommer att bli till välsignelse för både judar och babylonier. Man skulle till och med kunna översätta vers 7 ungefär så här: ”Sök fred med era fiender, för i den freden finns er fred.”

Fortsätter vi den tanken in i nutid kan vi jämföra med att en kristen av idag inte bara passivt ska avstå från främlingsfiendlighet, utan ska även aktivt vara främlingsvänlig. Att skapa fred är mer än att bara passivt avstå från krig, det innebär också att aktivt arbeta för fred.

16. Främlingen Jesus

När Jesus kom till jorden innebar det att han först lämnade sin himmelska boning för att leva i vår värld som en gäst och främling. Som nyfödd välkomnas Jesus till jorden av både judar och hedningar, men tvingas snart på flykt för att undkomma kung Herodes.

“När de vise männen hade rest i väg, då visade sig en Herrens ängel i en dröm för Josef och sade: ”Stig upp och ta med dig barnet och dess mor och fly till Egypten! Stanna där tills jag säger till dig, för Herodes kommer att söka efter barnet för att döda det.” Josef steg då upp och tog samma natt med sig barnet och dess mor och gav sig av till Egypten. Där stannade han tills Herodes hade dött, för att det som Herren hade sagt genom profeten skulle uppfyllas: Ut ur Egypten kallade jag min son.” (Matt 2:13–15)

Det är närmast ironiskt att främmande hedningar kommer för att tillbe Jesus, samtidigt som den judiske kungen betar sig som en egyptisk farao när han mördar hebreiska gossebarn.

Tack vare det utländska biståndet, i form av de vise männens mycket värdefulla gåvor, får Josef möjlighet att fly med sin familj till närmaste grannland och uppehålla sig där tills den politiska situationen i hemlandet förändrats så mycket att han kan återvända hem med sin familj.

17. Älska din broder

När Jesus är ensam med sina lärjungar på Olivberget undervisar han dem om hur de ska behandla ”dessa mina minsta bröder”, dvs. kristna trossyskon:

“Jag var hungrig och ni gav mig att äta. Jag var törstig och ni gav mig att dricka. Jag var främling och ni tog emot mig. ... Allt vad ni har gjort för en av dessa mina minsta bröder, det har ni gjort för mig.” (Matt 25:35, 40)

Den som förföljer kristna för att de är just kristna förföljer Jesus själv, och den som hjälper kristna i nöd för att de är kristna hjälper Jesus själv. Så starkt identifierar sig Jesus med sin kyrka.

Ett liknande resonemang för Jesus i Matteus kapitel 10, där han undervisar sina lärjungar att ”den som tar emot er tar emot mig”, och att den som ger ”en av dessa små” ett glas vatten ”därför att det är en lärjunge” kommer ”inte gå miste om sin lön”.

Så det är tydligt att Jesus vill att vi kristna ska hjälpa varandra när vi hamnar i nöd, just därför att vi är kristna syskon. När vi tar emot en kristen ”främling” som flyr förföljelse i sitt hemland, när vi gömmer en kristen som riskerar utvisning till länder där kristna riskerar dödsstraff, när vi öppnar upp vårt hem och vår kyrka för en konvertit, ja då har vi tagit emot, gömt och välkomnat Jesus själv.

18. Älska din nästa

“Älska Herren din Gud av hela ditt hjärta och av hela din själ och av hela din kraft och av hela ditt förstånd, och din nästa som dig själv.” (Luk 10:33)

I den judiska traditionen på Jesu tid fanns en uppfattning, att man ska älska sin nästa, dvs. sin landsman, men hata sin fiende. Men Jesus är tydlig med att man inte bara ska älska sina egna landsfränder, man ska även älska sina fiender och allt däremellan.

För att illustrera detta berättar Jesus om den barmhärtige samariern, som i motsats till de två fromma religiösa judiska ledarna som går förbi, hjälper en misshandlad israelit. Judarna och samarierna var fiender och hatade varandra, både ur ett rasistiskt och ett religiöst perspektiv. Judarna ansåg att samarierna var ett halvhedniskt blandfolk som tillbad Gud på fel sätt.

När prästen och leviten gick förbi sin misshandlade landsfrände uppfyllde de inte ens den snäva tolkningen att älska sin nästa. Men när samariern gick förbi den misshandlade mannen visade han kärlek och barmhärtighet gentemot sin fiende.

I stället för att fundera på vem som är min medmänniska och försöka begränsa till enbart landsfränder, så vänder Jesus på steken och slår fast att frågan inte är vem som är min medmänniska, utan hur jag kan vara en god medmänniska.

Vem som är vår broder, vår nästa, vår medmänniska, är inte begränsat till nationalitet, social status eller kön. Alla människor, från våra landsfränder till våra fiender, är våra medmänniskor. Som en bonus förmedlar Jesus den viktiga lärdomen att det inte bara är judar som kan bli till välsignelse för andra infödda judar eller för utlandsfödda främlingar, utan att även främlingar kan få bli till välsignelse för infödda.

19. Skiljemuren

“Han är vår frid, han som har gjort de två till ett och rivit skiljemuren, fiendskapen. ... Därför är ni inte längre gäster och främlingar, utan medborgare med de heliga och medlemmar i Guds familj.” (Ef 2:14, 19)

Genom Jesu död på korset så försonas människans relation med Gud. Men inte bara med Gud, utan också med varandra. Genom Jesu död på korset så rivs de murar som vi människor byggt upp mellan oss och Gud, mellan varandra, mellan infödd och främling, mellan jude och grek, mellan slav och fri, mellan man och kvinna.

I och med Jesu död och uppståndelse så erbjuds både judar och hedningar möjligheten till ett helt nytt liv i Andens kraft genom att tro på Jesus. I tron på Jesus så har både judar och hedningar tillträde till ”det allra heligaste”, en möjlighet till direkt kontakt och relation med Herren Gud.

Dessa två grupper, judar och hedningar, är alltså inte bara tänkta att leva i fred med varandra på varsitt håll, utan är tänkta att bilda ett nytt folk; ”församlingen”. I samhället ses vi måhända som svenskar, invandrare, judar, hedningar och främlingar, osv. Men i församlingen så ska vi inte längre dela upp varandra med hjälp av dessa skiljelinjer, utan nu är vi ett enat folk, vi är broder och syster i Herren. Att judar och hedningar, infödda och främlingar, svenskar och invandrare, förenas i en ny kärleksfull gemenskap, är alltså en del av Guds frälsningsplan för mänskligheten.

När samhället förkunnar skiljelinjer och gränsdragningar mellan folk, så ska församlingen agera som ett ljus i mörkret och göra precis tvärtom och predika fred, frid och försoning mellan folk. I kontrast till ett samhälle som stiftar lagar som skiljer svenskar och invandrare åt bör församlingen arbeta för försoning, integration, vänskap och inkludering. Rivandet av den där muren är med andra ord ett pågående verk som vi alla får delta i, tegelsten för tegelsten.

20. Främlingsvänlig

Ett av de vackraste orden i Bibeln är ”philoxenos”. Vanligtvis översätts det till ”gästfri”, men en annan möjlig, och kanske till och med bättre, översättning är ”främlingsvänlig”. Ordet är en sammanslagning av de två grekiska orden ”filia”, som betyder ”kärlek”, och ”xenos”, som betyder ”främling”.

Vid upprepade tillfällen uppmanas alla kristna generellt att vara gästfria och ivrigt främlingsvänliga:

“Hjälp de heliga med vad de behöver. Var ivriga att visa gästfrihet [philoxenos].” (Rom 12:13)

“Glöm inte att visa gästfrihet [philoxenos], för genom gästfrihet har några fått änglar till gäster utan att veta om det.” (Heb 13:2)

Men inte nog med det. Att vara främlingsvänlig är enligt Paulus dessutom ett krav för att kunna vara en församlingsledare:

“En församlingsledare måste vara oklanderlig, en enda kvinnas man, nykter, förståndig, aktad, gästfri [philoxenos] och en god lärare. Han får inte missbruka vin eller vara våldsam, utan ska vara vänlig, fridsam och fri från pengabegär.” (1 Tim 3:2–3)

Enligt Paulus är det alltså lika viktigt att en pastor, präst eller annan församlingsledare är främlingsvänlig som det är att han är låter bli att suppa, slåss eller fiffla med pengar. För att vara riktigt tydlig så upprepar Paulus samma instruktion i ytterligare ett av sina brev:

“Församlingsledaren ska som Guds förvaltare vara fläckfri. Han får inte vara självgod, inte häftig, inte missbruka vin, inte vara våldsam eller girig, utan gästfri [philoxenos], godhjärtad, förståndig, hederlig, gudfruktig och behärskad. Han ska hålla sig till lärans tillförlitliga ord, så att han både kan uppmuntra med sund undervisning och tillrättavisa motståndarna.” (Tit 1:7–9)

För en kristen ledare är det alltså lika viktigt att vara främlingsvänlig som det är att lära ut en sund biblisk undervisning och tillrättavisa motståndare.

